

ҮЙ ТАПСЫРМАСЫ

*1. Ақша қаражаттар
есебі.*

*2. Тауарлы материалдық
қорлар есебі*

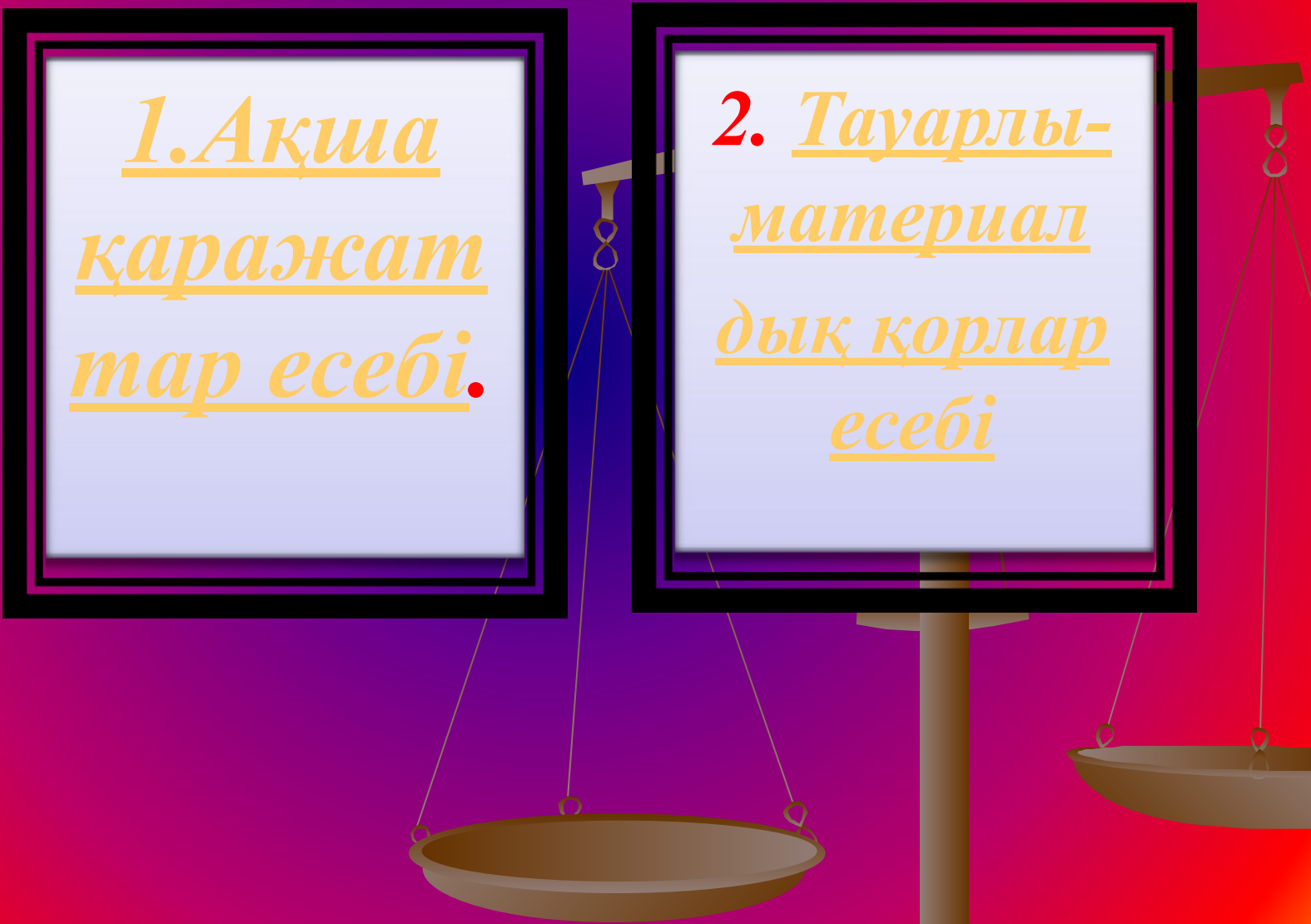
100 балл - 5

60-70 балл – 4

10-50 балл – 3

0 балл - 2

1. Ақша
қаражат
тар есебі.

2. Тауарлы-
материал
дық қорлар
есебі

Вперед

1. Ақша қаражаттар есебі.

40

40

40

40

40

40

40

40

40

40

40

40

40

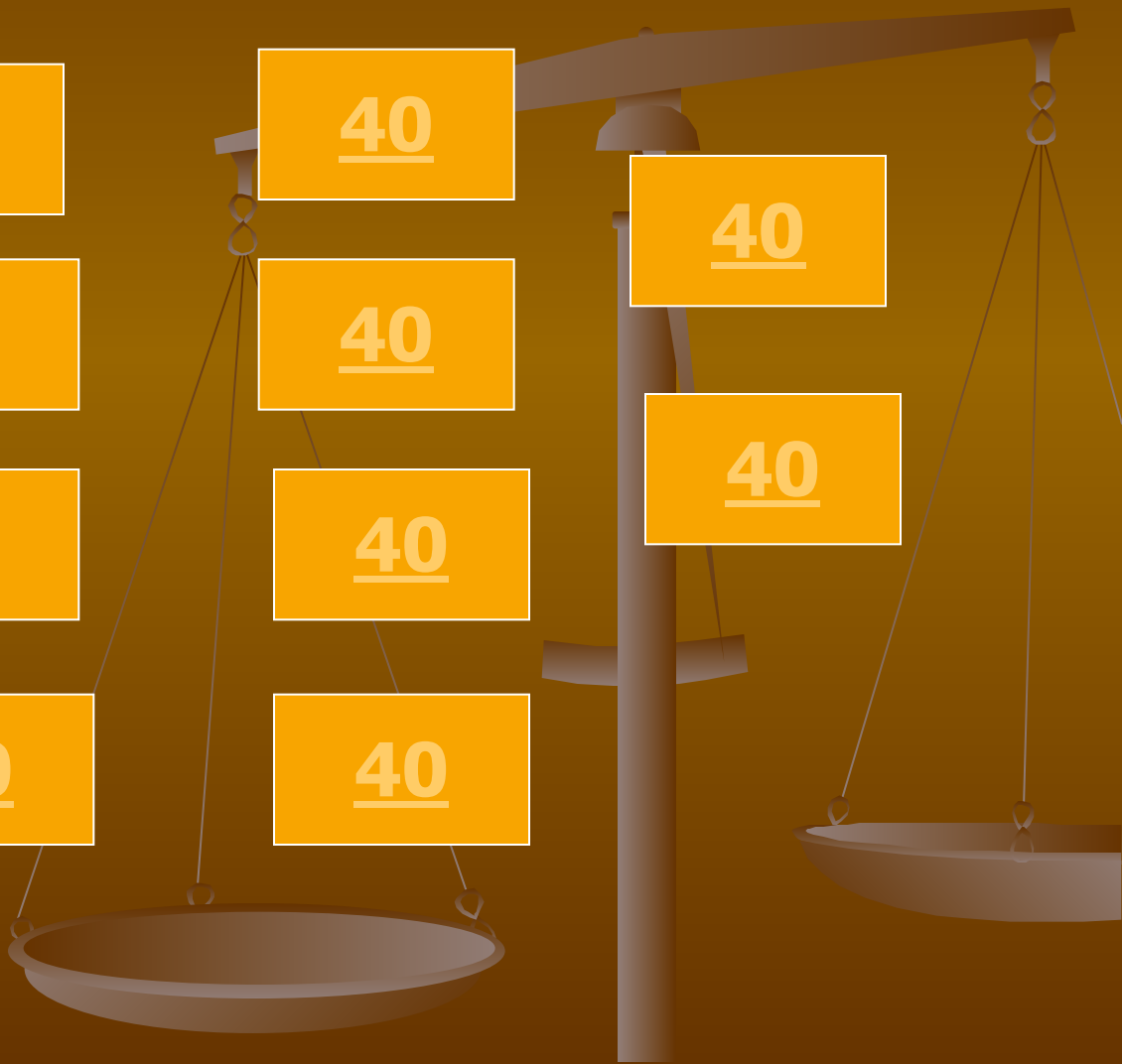
40

40

40

40

Вперед

Тауарлы материалдық қорлар

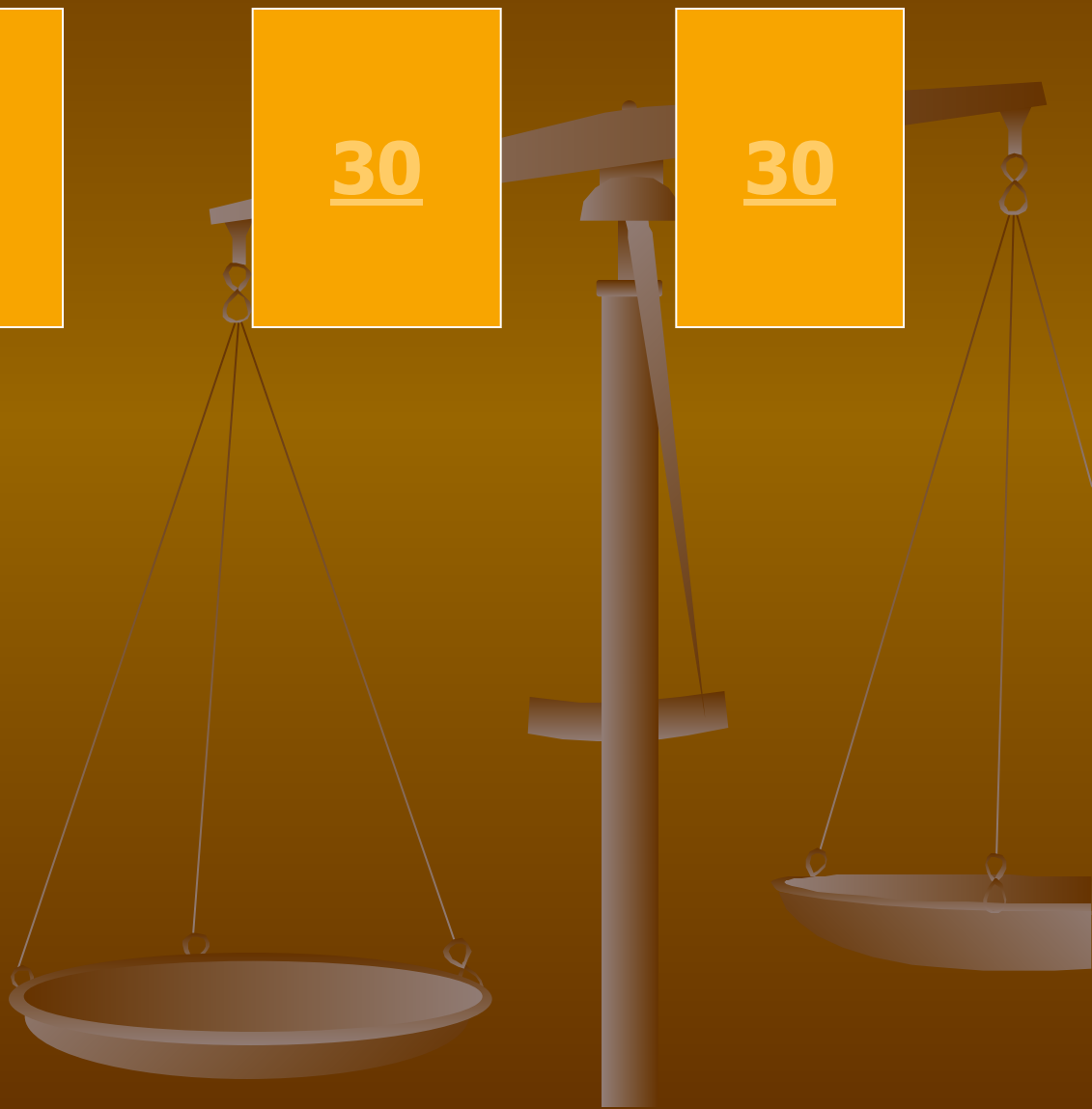
30

30

30

30

Вперед

Касса операцияларының есебі.

*1. Жауапты тұлғаларға
кассадан ақша берілді...*

*2. Жауапты тұлғалар
жұмсамаған ақшасын
кассаға қайтарды...*

назад

Касса операцияларының есебі.

*1. Еңбекақы кассада
төленді...*

*2. Еңбекақы есепшоттан
төленді.*

назад

Касса операцияларының есебі.

1. Сатып алушылармен тапсырыс берушілерден түскен ақша...
2. Еншілес кәсіпорындар дебиторлық берешегін кассаға төледі...
3. Қауымдастырылған ұйымдар дебиторлық берешегін кассаға төледі...
4. Филиалдар дебиторлық берешегін кассаға төледі...

[назад](#)

Касса операцияларының есебі.

1. Кассадаан артық шыққан

ақша...

2. Кассадаан кем шыққан

ақша...

назад

Касса операцияларының есебі.

1. Кәсіпорын кассасына
ақша қаражаты түскенде
және шыққан кезде
толтырылаптын құжат...

назад

Касса операцияларының есебі.

Кассалық кіріс және кассалық шығыс ордерін кімдер қол қояды...

[назад](#)

Есептесу шоттарындағы операциялар есебі

*Кассада есепшотқа ақша
қаражаттары түсті...*
*Есепшоттан кассаға келіп
түскен ақша...*

назад

*Есептесу шоттарындағы операциялар
есебі*

Есепшотқа аванс түсті.

Есепшоттан аванс

аударылды...

назад

Есептесу шоттарындағы операциялар есебі

- 1. Енишілес кәсіпорындар дебиторлық берешегін есепшотқа төледі,*
- 2. Қауымдастырылған ұйымдар дебиторлық берешегін есепшотқа төледі,*
- 3. Филиалдар дебиторлық берешегін есепшотқа төледі,*
- 4. Сатып алушылармен тапсырыс берушілерден есепшотқа түскен ақша...*

назад

1. Қосылған құн салығын есеп шоттан төленді...

2. Корпоративтік табыс салығы есепшоттан төленді...

3. Жеке табыс салығы есепшоттан төленді...

4. Ақциздер есепшоттан төленді...

Есептесу шоттарындагы операциялар есебі

1. Көлік, Мулік, Жер салығы
есепшоттан аударылыды,
2. Зейнетақы есепшоттан
аударылыды,
3. Әлеуметтік сақтандыру
төлемдері есепшоттан төленді

[назад](#)

Валюталық шот бойынша операциялар есебі

1. Шетелдік валютаны ұлттық валютаға айырбастаған кездегі курстың өзгеруіне орай пайда болған айырмашылық,

2. Мысалы кәсіпорынның валюталық шотында 10 000 доллар болды делік, доллардың курсы 149 теңге болған кезде есепке алынған кезде:

Дт 1032 - Кт1210 $10\ 000 \times 149 = 1\ 490\ 000$

Есепті кезеңнің аяғында курс 150 теңге болды, олай болса курстық айырма:

$10\ 000 \times 150 = 1\ 500\ 000$ ($1\ 500\ 000 - 1\ 490\ 000 = 10\ 000$ теңге)

Курстық айырмадан туындаған табыс 10 000 теңге

Праводка беріңіз:

[назад](#)

Есеп беретін адамдармен есеп айырысудың есебі.

1. Шаруашылық шығындарына, операция мұқтаждықтарына, іссапарларға есеп беруге қолма-қол ақша берілді:
2. Іс-сапарға кетіп бара жатқан қызметкерге (ұшаққа билет сатып алу үшін, іс-сапар орнына дейінгі және одан кері қарай тұрақты жұмыс орнына дейінгі жол жүру шығындары үшін; тұрғын үй-жайды жалдау шығындарына;) кассадан ақша берілді -95 000 теңге;
3. Іс-сапардан келген соң қызметкер аванстық есеп тапсырды – 100 000 теңге
4. Қызметкердің іс-сапарда артық жұмсаған ақшасын кәсіпорын кассадан төледі...

назад

Есеп беретін адамдармен есеп айырысудың есебі.

1. Есеп беретін тұлғаға кәсіпорын кассасынан кеңсе жихаздарын сатып әкелуге ақша берілді – 200 000 теңге;

[назад](#)

2. Есеп беретін тұлға кәсіпорынға кеңсе жиһазын сатып әкелді – 192 000 теңге

3. Есеп беретін тұлға кәсіпорын кассасына артық қалған ақшаны қайтарды – 8000

Банк несиелері мен қарыз қаражаттарының есебі;

1. Бір тұлға басқа тұлғаға құнды натуралды немесе ақшалай нысанмен қайтару талабымен және әдетте % төлеумен уақытша пайдалануға табыстаған кезде қалыптасатын экономикалық қатынастардың сомасы;

2. Қысқа мерзімді несиелі кәсіпорынның есепшотына кірістелді;

3. Алынған несиелі арқылы жеткізушілер мен мердігерлерге берешек өтелді;

4. Кәсіпорын несиесін есепшот арқылы қарызын өтеді;

[назад](#)

Бюджетпен есеп айырысудың есебі...

1. Шаруашылық субъектілері, яғни кәсіпорындар бюджетпен қандай төлемдер бойынша есептеседі...
2. Қандай салық түрлерін білесіз...
3. Корпоративтік табыс салығы есептелді...
4. Корпоративтік табыс салығы аударылды...

[назад](#)

Бюджеттен тыс төлемдер бойынша есеп айырысудың есебі.

1. Кәсіпорын ғимараттарын

сақтандырды...

2. Кәсіпорын көліктерін сақтандырды...

3. Кәсіпорын ғимараттар мен көлік

құралдарын сақтандыру бойынша

міндеттемелерін төледі...

назад

Тауарлы материалдық қорлар есебі...
Материалдық қорлар, оларды есепке алудың міндеті мен жіктемесі...

1. ТМҚ –ға қандай еңбек заттары жатады
2. ТМҚ бағалау әдістерін білесіз?
3. 2005 жылдан бастап ТМҚ қандай бағалау әдісін білесіз?

Назад

Тауарлы материалдық қорлар есебі...
*Қоймалардағы және сақтайтын орындардағы
материалдық құндылықтардың есебі...*

1. Материалдардың жұмсалуды бақылап, ауытқуларын анықтаудың үш түрлі тәсілі бар...

Назад

Тауарлы материалдық қорлар есебі...
*Материалдардың өндірістегі жұмсалуына
бақылау жасау әдістері...*

- 1.Өнімнің өзіндік құнына кіретін шығын түрлері...
- 2.Құндылықтардың өзіндік құнына қандай шығындар кіреді:

Назад

Тауарлы материалдық қорлар есебі...
*Тауарлы материалдық құндылықтарды
түгендеу...*

1. Қойманы түгендеген кезде артық
шыққан материалдар:

2. Қойманы түгендеген кезде кем шыққан
материалдар:

Назад

- 1. (Дт 1251 – Кт 1010)*
- 2. (Дт 1010 – Кт 1251)*

[назад](#)

ДТ 3350 – КТ1010
ДТ3350 – КТ 1030

назад

Дт 1010 – Кт1210, 2110
Дт1010 – Кт1220, 2120
Дт1010 – Кт1230,2130
Дт1010 - Кт 1240,2140

[назад](#)

ДТ1010-КТ 6280
ДТ7210-КТ 1010

назад

1. Кассалық кіріс ордері және кассалық шығыс ордері

[назад](#)

**Дұрыс жауабы :(Кіріс ордерге
Бухгалтер мен кассир, Шығыс касса
ордеріне басшы,бухгалтер, кассир
және ақшаны алған адам «алдым»
деп қол қоюы тиіс)**

[назад](#)

ДТ1030 – КТ1010
ДТ1010 – КТ1030..

[назад](#)

***ДТ1030 – КТ1610,2910
ДТ3510,4410 – КТ 1030***

назад

ДТ1030 – КТ1220,2120
ДТ1030- КТ 1230,2130
ДТ1030 – КТ1240,2140
ДТ1030 – КТ1210,2110

[назад](#)

ДТЗ130 - КТ 1030

ДТЗ110 – КТ1030

ДТЗ120 – КТ 1030

ДТЗ140 – КТ1030

назад

ДТ3170,3180,3160- КТ1030
ДТ3220 – КТ 1030
ДТ3210- КТ1030

назад

**1. Дұрыс жауабы
(Курстық айырма)**
**2.Дұрыс жауабы:
ДТ 1032 – КТ 6250)**

[назад](#)

1. ДТ 1251 – КТ 1010)
2. ДТ 1251 – КТ 1010 – 95 000)
ДТ 7210 – КТ 1251 – 100 000 Т
ДТ 1251 – КТ 1010 – 5000);

[назад](#)

**Дт 1251 – Кт 1010 – 200 000
теңге)**

Дт 2416 – Кт 1251 – 192 000

Дт 1010 – Кт 1251 – 8000);

назад

Дұрыс жауабы: (Несие);
(Дт1030 – Кт3010, 4010);
(Дт3310 – Кт3010, 4010);
(Дт3010,4010 – Кт1030);

[назад](#)

1. (Салықтар бойынша)
2. 3110, 3120, 3130, 3140, 3150, 3160, 3170, 3180, 3190)
3. (Дт 7710 – Кт 3110);
4. (Дт 3110 – Кт 1030) ...

[назад](#)

(ДТ 7210 – КТ 3210);
(ДТ 7210 – КТ 3210);
(ДТ 3210 – КТ 1030);

назад

1. Дұрыс жауабы: (1310-1318)

2. Дұрыс жауабы: (ФИФО, Орташа өлшенген құн)

3. Дұрыс жауабы: (ЛИФО)

Назад

Дұрыс жауабы: (құжаттама тәсілі, пішіп, өңдеу кезінде партия бой/ша есеп жүргізу, инвентарлық тәсіл);

Дұрыс жауабы: (Дт1310 – Кт 3310 – 30 000 теңге);

Дұрыс жауабы: (Дт7210 – Кт 1310 – 30 000 теңге);

Назад

- 1. Дұрыс жауабы: (сатып алу бағасы, қажетті жерге тасымалдау, дайындау, өнімді өңдеу шығындары кіреді.)**
- 2. Дұрыс жауабы: (Тікелей шығындар, жанама шығындар, қосымша шығындар)**

[Назад](#)

1. Дұрыс жауабы: (ДТ1310–КТ6280)
2. Дұрыс жауабы : (ДТ7210–КТ1310)

[Назад](#)

**Еңбек және оның
төлемақысының есебі**

Өндіріспен пен құрылыста және басқа салаларда еңбекақыны есептеу мен төлеудің 2 нысаны бар

Мерзімді еңбекақы:

1. Жай мерзімді.
2. Мерзімді сыйлықты

Кесімді еңбекақы:

- 1.Тікелей кесімді
- 2.Келісімді сыйақылы;
- 3.Үдемелі кесімді
4. Аккордтық кесімді
- 5.Жанама кесімді

Еңбекақы төлеудің мерзімді жүйесі

Мерзімді еңбекақы – еңбекақы төлеу жұмыспен өтелген уақыттағы тарифтік ставкалар немесе қызметақылар бойынша жүргізіледі. Мерзімді еңбекақы жай және мерзімді сыйақылар болып бөлінеді.

Мысалы: 1 . Абдолова Шынардың еңбекақысы – 75 000 теңге қыркүйек айында 2012 жылы 17 кун жұмыс жасады. Қыркүйек айында 21 жұмыс күні бар

.Әр жұмыс күніне төленетін 1 жұмыс күні ақшасын тауып алуымыз керек.

.1 жұмыс күні ақшасын , жасаған жұмыс күніне көбейтуіміз керек:

Шешімі: $75000/21=3572$

$$3572 \times 17 = 60724$$

2.Ахметова Жарқын еңбекақысы – 60 000 теңге қыркүйек айында 2012 жылы 21 кун жұмыс жасады. Қыркүйек айында 21 жұмыс күні бар

Шешімі: 60 000 тенге толықтай алады.

3.Бисембиев Султанбек қыркүйек айында 178 сағат жұмыс істеді Сағаттық тарифтік стафка 250 теңге тұрады.

Шешімі: $178 \times 250 = 44500$

Еңбекақы төлеудің кесімді жүйесі

Келісімді еңбекақы жағдайында, қызметкерге еңбекақы әрбір орындалған немесе өндірілген өнім үшін алдын ала белгіленген мөлшерде есептеледі.

Мысалы: Кесімді ақы алатын жұмысшыға бірлігі 650 тенгеге бағаланатын 90 бөлшекті әзірлеу тапсырылды.

Шешімі: $90 \times 650 = 58500$

Еңбекақы төлеудің комиссиялық, яғни сыйақылық жүйесі

Кесімді сыйақылық төлемде кесімді жалақы сомасынан басқа, белгілі бір сандық және сапалық көрсеткіштерге қол жеткізгені үшін сыйақы есептейді.

Мысалы: Сатыбалдиева Л.К еңбек келісім шартына сәйкес өнімді сатудан түскен түсімнен 3% -ін алады. Қыркүйек айында 1 500 000 теңгенің тауары айналымға түсіп сатылды.

Шешімі: $1\,500\,000 \times 3\% = 45\,000$ теңге

ТҮНГІ УАҚЫТТАҒЫ ЖҰМЫС ЖӘНЕ ОНЫҢ ЕҢБЕКАҚЫСЫ

ҚР-ның « Еңбек туралы » заңының 48,73-баптарына сәйкес сағат 22-ден сағат таңғы 6-ға дейінгі уақыт түнгі уақыт болып табылады. Аяғы ауыр (жүкті) әйелдер түнгі уақыттағы жұмысқа тек олардың келісімімен ғана жіберіледі. Түнгі уақыттағы жұмысқа он сегіз жастан кіші тұлғалар және медициналық анықтамасында түнгі уақытта жұмыс істеуге тыйым салынған кейбір тұлғалар жіберілмейді. Түнгі уақытта әр сағат 1,5 мөлшерден кем төленбеуі керек.

Мысалы: Кәсіпорынның шаруашылығымен Батырбаева Айжанат қыркүйек айында 2 күн бойы 3 сағаттан түнгі уақытта жұмыс істеді. Қыркүйек айында 21 жұмыс күні бар 8 сағаттық жұмыс күні. Еңбекақысы - 70000 теңге

Шешімі: $70\ 000 / 21 = 3\ 333$

$3\ 333 / 8 = 417$ теңге

$417 \times 1,5 = 625,5$

$(625,5 \times 3) \times 2 \text{ күн} = 3753$

$70\ 000 + 3753 = 73\ 753$

ДЕМАЛЫС ПЕН МЕРЕКЕ КҮНДЕРІНДЕГІ ЖҰМЫС ЖӘНЕ ОНЫҢ ЕҢБЕКАҚЫСЫ

Демалыс және мерекелік жұмыс уақыты – әдеттегі еңбекақының екі есе мөлшерінен кем болмауы керек. Егер жұмысшы демалыс күндері жұмыста тұрғысы келмесе келісімі бойынша басқа қызметкерге ауыстырылуы мүмкін.

Мысаы: Кәсіпорынның шаруашылығымен Имашева Шолпан 1 қаңтарда жұмысқа шақыртылды. Мереке күндері еңбекақы екі есе төленеді. Қаңтар айында 20 жұмыс күні бар. Еңбекақысы – 60000 теңге

Шешімі: $60\ 000 / 20 = 3\ 000$ теңге

$3\ 000 \times 2 = 6\ 000$ теңге

$60\ 000 + 6\ 000 = 66\ 000$ теңге

УАҚЫТША ЕҢБЕККЕ ЖАРАМСЫЗ БОЙЫНША ЖӘРДЕМАҚЫ

Уақытша еңбекке жарамсыздық бойынша жәрдемақыны есептеу және төлеу тәртібі ҚР-сы Үкіметінің 11.06.1999 ж №731 « жұмыс берушінің қаражат есебінен әлеуметтік қамтамасыз ету бойынша жәрдемақыны тағайындау және төлеу тәртібі туралы » қаулысымен бекітілген.

Құжаты: Жұмысқа жарамсыздық парағы болып табылады. (больничный лист)

Уақытша еңбекке жарамсыздық бойынша жәрдемақы қызметкердің Орташа еңбекақысы шамасында төленеді. Оның көлемі МРП – ның 15 еселенген мөлшерінен аспауы тиіс.

МРП- 01.01.2012 ж – 1618 теңге құраса,

Уақытша еңбекке жарамсыздық бойынша жәрдемақымөлшері: - **24270 теңгеден аспауы керек.**

Мысалы: 12 айда тапқан ақшасы - 875 000 теңге болса

12 айда жасаған күні: - 186 күн

Орташа еңбекақы $875\ 000 / 186$ күнге = 4704 теңге

4704 x неше күн ауырып калды жұмысқа жарамсыздық парағы

бойынша 9 күн болса мысалы 4704×9 күн = 42 337 теңге

Бірақ заң бойынша 24270 аспауы керек болғандықтан – 24270 теңге төленеді.

ДЕМАЛЫС УАҚЫТЫ ҮШІН ТӨЛЕМАҚЫ

Жеке еңбек келісімшарты бойынша жұмыс істеушіге жұмыс орны мен орташа еңбекақысын сақтайтын жыл сайынғы төленетін еңбек демалысына байланысты кепілдік беріледі. Еңбек демалысының төлемақысы еңбек демалысы басталғаннан кейін 3 күннен кешікпей төленуі тиісті. ҚР-ның «Еңбек туралы» заңының 60 бабы, 3-тармағына сәйкес еңбек демалысы қызметкерге 24 күннен кем болмайтын уақытқа беріледі.

Мысалы: 12 айда тапқан ақшасы - 875 000 теңге болса

12 айда жасаған күні: - 354 күн

Орташа еңбекақы $875\,000 / 354$ күнге =

2472 теңге

2472 теңгені $\times 24$ демалыс күніне = 59 322

теңге;

ПАЙДАЛАНЫЛМАҒАН ЕҢБЕК ДЕМАЛЫСЫНЫҢ КОМПЕНСАЦИЯСЫ

Қызметкер өзінің жыл сайынғы еңбек демалысын пайдаланғанына немесе пайдаланбағанына қарамастан жеке еңбек келісім шартын бұзған кезде оған өтемақы төленеді.

Қатарынан 2 жыл ішінде еңбек демалысы берілмеуге тыйым салынады.

Мысалы: 9 айда тапқан ақшасы - 770 000 теңге болса

9 айда жасаған күні: - 274 күн

$770\ 000 / 274\ \text{күн} = 2810$ теңге

24 күн еңбек демалысы / бөлеміз 354 күнге барлық 1 жыл ішіндегі жұмыс күні санына x 274 күн барлығы жұмыс жасаған күніне.

Сонымен 18 күн төленеді.

18 күн x 2810 теңге бір күндік еңбекақы = 50 580 теңге пайдаланылмаған еңбек демалысына компенсация алуы тиіс

Студенттерді бағалау

ҮЙ ТАПСЫРМАСЫ

*Еңбек және оның
төлемақысының есебі*

